

Sadismus

- MKN-10: **Sadomasochismus F65.5** (<https://mkn10.uzis.cz/prohlizec/F65.5>)

Předmětem erotického zájmu sadistů je **agrese a hostilita k sexuálnímu objektu**. Také vše, co s agresivitou souvisí. Sexuální násilí má pestrou fenomenologii. Podle toho také vypadají projevy sadismu a sadisté. Jde o celou škálu sexuálně deviantních tendencí a aktivit. Od fetišistických sadistických partnerských projevů až po útočný sadismus a sadistickou vraždu. Samo označení "sadista" tedy ještě nikoho neklasifikuje jako nebezpečného jedince. Toto označení je vždy třeba dále specifikovat.

Z důvodů praktických a popisných doporučujeme rozlišovat sadismus: fetišistický, pseudopedagogický a agresivní. Tato deviace ve všech svých projevech může být heterosexuální, homosexuální i bisexuální. Existuje sadismus pedofilní, ale též gerontofilní. Opakovaně jsme pozorovali sadisty, kteří své sexuálně agresivní tendence ukájeli na zvířatech. Můžeme tedy hovořit též o sadismu zoofilním.

Fetišistický sadismus

Tato sexuální deviace má povahu **intimní erotické záliby**. Oběť zpravidla **vážněji neohrožuje**. Někdy je objekt jako celek v pozadí a erotická fascinace se týká jen rekvizit, které nějak souvisejí s násilím. Deviace může mít povahu fantazijní (**ideatorní sadismus**). Pak jeho projevem jsou svérázné literární nebo výtvarné produkce. Někdy jde o samoučelná pseudoumělecká díla, jindy má takové dílo jisté umělecké ambice. Klasikem fetišistického sadismu, po němž celá deviace nese název, byl **markýz A. de Sade** (1740–1814)^[1]. Kromě literárních výtvorů pochybné umělecké hodnoty („Justina“, „Filosofie v budoáru“ aj.) se tento muž dopustil opakovaně sexuálních agresivních deliktů. Proto evidentně nebyl pouhým ideatorním parafilikem.

Fetišistický sadista může své deviantní zájmy realizovat se **svolným sexuálním partnerem**. Často využívá služeb specializovaných prostitutek a prostitutů. V některých zemích se fetišističtí sadisté sdružují do deviantních erotických klubů. Zde je možné za úplaty získat jak sadistické rekvizity, tak svolného partnera či partnerku. Protože sadismus se v tomto provedení dokonale doplňuje se svým inverzním obrazem, masochismem, bývá někdy pojednáván jako **"sadomasochismus"** ("SM kluby"). Skutečných sadomasochistů je však v populaci jen velmi málo. Jedince většinou dovedeme podle jeho erotických preferencí zařadit buď jako sadistu, nebo jako masochistu.

Fetišističtí sadisté zpravidla nepáchají žádné trestné činy. Bývají proto **objeveni jen náhodou**. Někteří mladí fetišističtí sadisté konzultují sexuologickou poradnu, protože jsou znepokojeni svými zvláštními erotickými představami. Partnerky těchto mužů někdy zveřejní jejich sexuálně deviantní záliby. Buď proto, že jsou těmito praktikami překvapeny a pohoršeny, nebo (častěji) proto, že došlo k partnerskému či manželskému konfliktu a je třeba protějšek co nejvíce zdiskreditovat v očích okolí.

Pseudopedagogický sadismus

Zejména ti sadisté, kteří jsou zaměřeni na děti nebo na dospívající, mají k tomuto druhu sadismu blízko. Hlavními znaky pseudopedagogického sadismu je **důraz na poslušnost a disciplínu**. Dominance nad objektem je symbolizována "drezúrou" a svéráznou "výchovou" k absolutní podřízenosti. Násilí, které k tomu tito delikventi používají, může být jen mírné a symbolické. Právě trýznění objektu, ať psychické nebo tělesné, není zde však žádnou výjimkou. Doménou pseudopedagogického sadismu jsou **partnerské vztahy a výchova dětí** (ať již v rodině nebo v institucích).

Vyskytne-li se takto zaměřený sexuální deviant v postavení, kde má nějakou moc nad jinými lidmi, může se stát zdrojem značného utrpení svých svěřenců. Tato pseudopedagogická forma sadismu se podobně jako sadismus fetišistický může někdy vyskytovat též u žen.

Agresivní (útočný) sadismus

Agresivní sadista **brutálně napadá objekt aby si jej podrobil**. Nežádá souhlas ani poslušnost, ani o ně mnoho neusiluje. Někdy se zdá, že potřebuje především negativní reakce objektu, jeho strach, hrůzu a odpor. Objekt bývá znehybňován fyzickým násilím, nebo těžkými hrozbami. Způsob napadení objektu bývá až rituálně **stereotypní**. Dojde k bití, útoku kamenem či klackem do hlavy, rdoušení, škracení, svazování, omámení. Jindy je objekt napadán střelnou zbraní, doslova "uloven" ze zálohy.

Typické pro agresivního sadistu je brutální a **samoučelné trýznění** podmaněného objektu. Tito devianti dávají svým chováním jednoznačně najevo, že pravým cílem útoku není získat si pohlavní styk. K brutálnímu fyzickému násilí přistupuje komandování a šikanování. Oběť může být mučena různými způsoby a někdy až usmrcena. Od patologického sexuálního agresora se útočný sadista liší především tím, že objekt samoučelně trýzní a ponižuje. **Rekvizity** potřebné k napadení a týrání objektu nosí útočný sadista někdy u sebe. Jsou to nože, pistole, pouta, provazy, řetězy a podobně. V kontaktu s obětí někdy takový útočný sadista nedospěje ani k pocitovému vyvrcholení. Jindy se během dlouhého rituálu ukojí opakovaně a různými způsoby. Často úmyslně oddaluje orgasmus a dává tak najevo, že mu jde především o vzrušení z trýznění oběti.

K agresivním sadistům patří **většina sériových sexuálních vrahů**. Jejich delikty bývají často provedeny stereotypním rukopisem, stejnou technikou. Málokterý útočný sadista však zahazuje svou delikventní kariéru sexuální vraždou. Většinou se nebezpečnost jejich deliktů stupňuje. Typická progresse jde přes atypické expozice

genitálu a méně závažné agresivní činy.

Útočný sadista bývá zřídka dobrovolným klientem sexuologa. Práce s nimi je otázkou medicínských opatření u sexuálních delikventů.

Žiletkáři

Jsou méně nebezpečnou podskupinou útočných sadistů. Tito muži ze sexuální motivace, typicky nutkavé, **poškozují svrchní oděv žen**. Využívají podobných situací jako frotéři a tušéři. Tedy tlačenic. Klasickým jejich nástrojem je břitva nebo žiletka, kterými lze svršky žen nenápadně a účinně poškodit. Opakovaně byli popsáni též jedinci, kteří ke stejnému účelu používali kyselinu, rozstříkovanou ze zvlášť připravené nádoby nebo injekční stříkačky.

Žiletkář se ukájí buď na místě činu třením o objekt či onanováním, nebo častěji masturbací někde v ústraní. Tito sexuální devianti mívají většinou výrazně sadistické erotické fantazie.

Diagnostikovat sadismus při vyšetření není snadné tam, kde vyšetřovaný nespolupracuje, nebo jeho spolupráce při vyšetření je jen formální. Sexuálně agresivní témata patří k nejvíce tabuizovaným a potlačovaným. Jsou okolí ještě méně svěřovány než tendence pedofilní nebo homosexuální. Sexuální agresivita vůbec nemusí korelovat s obecnou agresivitou osobnosti vyšetřovaného.

Odkazy

Související články

- Patologická sexuální agresivita
- Homosexualita
- Sexuální delikvence

Zdroj

Autor: **doc. MUDr. Jaroslav Zvěřina, CSc.** (*přednosta Sexuologického ústavu 1. LF a VFN (<http://sex.lf1.cuni.cz/>)*)

Reference

1. <Wikipedie. Markýz de Sade [online]. [cit. 2023-07-16]. <https://cs.wikipedia.org/wiki/Mark%C3%BDz_de_Sade>